

"Antibiòtics" per a una cúria virtuosa, segons el Papa

Dm, 22/12/2015 per Papa Francesc

[Les homilies del papa Francesc](#)

Audiència del Sant Pare a la Cúria Romana amb motiu de la felicitació nadalenca. Dilluns 21 de desembre de 2015

Estimats germans i germanes,

us prego que em disculpeu pel fet de no parlar-vos de peu dret, però des de fa uns dies estic passant la grip i no em sento gaire valent. Amb el vostre permís us parlaré assegut.

Em plau comunicar-vos els desitjos cordials d'un sant Nadal i feliç Any Nou, que faig extensius també a tots els vostres col·laboradors, als Representants Pontificis, i particularment a tots aquells que, durant aquest any, han acabat el seu servei per raó de límit d'edat. Recordem també les persones que han estat cridades davant de Déu. A tots vosaltres i als vostres familiars van adreçats el meu pensament i el meu agraïment.

En la meva primera trobada amb vosaltres, el 2013, vaig voler subratllar dos aspectes importants i inseparables del treball curial: *la professionalitat i el servei*, indicant com a model a imitar la figura de sant Josep. En lloc d'això l'any passat, per preparar-nos al sagrament de la Reconciliació, vàrem parlar d'algunes temptacions i "malalties" - el "catàleg de les malalties curials"; avui en canvi parlaré dels "antibiòtics curials" - que podrien afectar a cada cristià, a cada cúria, comunitat, congregació, parròquia i moviment eclesial. Malalties que requereixen prevenció, supervisió, atenció i, per desgràcia, en alguns casos, intervencions doloroses i perllongades.

Algunes d'aquestes malalties s'han manifestat en el transcurs d'aquest any, causant prou dolor a tot el cos i ferint a tantes ànimes, fins i tot amb l'escàndol.

Sembla just dir que això ha estat - i ho serà sempre - objecte de sincera reflexió y de mesures decisives. La reforma seguirà endavant amb determinació, luciditat i resolució, perquè *Ecclesia semper reformanda*.

Malgrat això, les malalties i fins i tot els escàndols no poden amagar l'eficiència dels serveis, que la Cúria Romana amb esforç, amb responsabilitat, amb compromís i dedicació fa al Papa i a tota l'Església, i això és un veritable consol. Sant Ignasi ensenyava que «és propi de l'esperit dolent provocar remordiment, entristir, crear dificultats i pertorbar amb falses raons, per impedir anar endavant; en canvi és propi de l'esperit bo donar valor i energies, donar consol i llàgrimes, inspiracions i serenitat, reduint i traient fora tota dificultat, per anar endavant en el camí del bé».

Seria una gran injustícia no expressar un agraïment sentit i un encoratjament necessari a totes les persones sanes i honestes que treballen amb dedicació, devoció, fidelitat i professionalitat, oferint a l'Església i al Successor de Pere la satisfacció per la seva solidaritat i obediència, així com les seves generoses oracions.

D'altra banda, la resistència, el cansament i les caigudes de les persones i dels ministres representen també lliçons i ocasions de creixement, i mai de desànim. Són oportunitats per *tornar a l'essencial*, que significa prendre consciència del coneixement que tenim de nosaltres mateixos, de Déu, del proïsme, del *sensus Ecclesiae* i del *sensus fidei*.

D'aquest *tornar a l'essencial* voldria parlar-vos-en avui, ara que som a l'inici del pelegrinatge de l'Any Sant de la Misericòrdia, inaugurat per l'Església fa pocs dies, i que representa per a ella i per a tots nosaltres una forta crida a l'*agraïment*, a la *conversió*, a la *renovació*, a la *penitència* i a la *reconciliació*.

En realitat, Nadal és la festa de la infinita Misericòrdia de Déu. Deia sant Agostí d'Hipona: «Podria haver-hi, envers nosaltres infeliços, misericòrdia més gran que la que va portar el Creador del cel a baixar del cel i el Creador de la terra a revestir-se d'un cos mortal? Aquella mateixa misericòrdia que va portar el Senyor del món a revestir-se de la naturalesa de servent, com si essent pa tingués fam, com si estant saciat tingués set, com si essent el poderós fos dèbil, com si essent la salvació fos ferit, com si essent vida pogués morir. I tot això per saciar la nostra fam, alleujar la nostra set, enfortir la nostra debilitat, esborrar les nostres iniquitats, encendre la nostra caritat».

Així, en el context d'aquest Any de la Misericòrdia i de la preparació al Sant Nadal, que ja és a prop, vull presentar-vos una ajuda pràctica per poder viure fructuosament aquest temps de gràcia. Es tracta d'una "*llista de les virtuts necessàries*" per a qui presta servei a la Cúria i per a tots aquells que volen fer fecunda la seva dedicació o el seu servei a l'Església.

Convido els Caps dels Dicasteris i els Superiors a aprofundir-lo, a enriquir-lo i a completar-lo. És una llista feta a partir d'una anàlisi acròstica de la paraula "**misericòrdia**" - el pare Ricci, a la Xina, ho feia - per tal que ella sigui la nostra guia i el nostre far.

1. **Missionarietat i pastoralitat.** La missionarietat és el que fa, i mostra, la cúria fèrtil i fecunda; és la prova de l'eficàcia, de l'eficiència i de l'autenticitat del nostre treball. La fe és un do, però la mesura de la nostra fe es prova també amb la capacitat que tenim de comunicar-la. Cada batejat és missioner de la Bona Nova en primer lloc amb la seva vida, amb el seu treball i amb el seu joiós i convençut testimoni. La pastoralitat sana és una virtut indispensable especialment per a tot sacerdot. És el compromís quotidià de seguir el Bon Pastor, que té cura de les seves ovelles i dóna la seva vida per salvar la vida dels altres. És la mesura de la nostra activitat curial i sacerdotal. Sense aquestes dues ales no podríem mai volar i encara menys aconseguir la benaurança del "*servent fidel*" (cfr Mt 25,14-30).

2. **Idoneïtat i sagacitat.** La idoneïtat requereix l'esforç personal per adquirir els requisits necessaris i requerits per a l'exercici de la major part de les seves tasques, amb la intel·ligència i la intuïció. És contrària a les recomanacions i al suborn. La sagacitat és la promptitud de la ment per comprendre i enfrontar-se a les situacions amb saviesa i creativitat. Idoneïtat i saviesa representen també la resposta humana a la gràcia divina, quan cadascun de nosaltres segueix aquella famosa dita: "fer-ho tot com si Déu no existís i, a continuació, deixar-ho tot a Déu com si jo no existís". És el comportament del deixeble que s'adreça al Senyor cada dia amb aquestes paraules de la bellíssima Pregària Universal atribuïda al Papa Climent XI: «Guia'm amb la teva saviesa, porta'm amb la teva justícia, anima'm

amb la teva bondat, protegeix-me amb el teu poder. T'ofereixo, o Senyor: els pensaments, perquè s'adrecin a tu; les paraules, perquè siguin teves; les accions, perquè siguin segons el teu pensament; les tribulacions, perquè siguin per a tu».

3. **Espiritualitat i humanitat.** L'espiritualitat és la columna vertebral de qualsevol servei en l'Església i en la vida cristiana. Ella és el que alimenta tot el que fem, li dóna suport i el protegeix de la fragilitat humana i de les temptacions quotidianes. La humanitat és el que encarna l'autenticitat de la nostra fe. Qui renuncia a la pròpia humanitat renuncia a tot. La humanitat és el que ens fa diferents de les màquines i dels robots que no senten i no es commouen. Quan ens resulta difícil plorar seriosament o riure apassionadament – són dos signes – aleshores ha començat la nostra davallada, el nostre procés de transformació d'"homes" en qualsevol altra cosa. La humanitat és el saber mostrar tendresa i familiaritat i cortesia amb tots (cfr *Fil* 4,5). Espiritualitat i humanitat, tot i que són qualitats innates, també són potencialitats per realitzar-se completament, per assolir-les contínuament i per demostrar-les quotidianament.

4. **Exemplaritat i fidelitat.** El beat Pau VI va recordar a la Cúria – l'any 63 – «la seva vocació a l'exemplaritat». Exemplaritat per evitar els escàndols que fereixen les ànimes i amenacen la credibilitat del nostre testimoni. Fidelitat a la nostra consagració, a la nostra vocació, recordant sempre les paraules de Crist: «Qui és fidel en les coses petites, és fidel també en les coses importants; i qui és deshonest en les coses petites, és deshonest també en les coses importants» (Lc 16,10) i «Però al qui fa caure en pecat un d'aquests petits que creuen en mi, més li valdria que li pengessin al coll una mola de molí i l'enfonsessin enmig del mar. Ai del món, on tants fan caure en pecat! Això no es pot evitar, però ai dels qui fan que els altres caiguin en pecat! » (Mt 18,6-7).

5. **Racionalitat i amabilitat.** La racionalitat serveix per evitar els excessos emotius i l'amabilitat per evitar els excessos de la burocràcia i de les programacions i planificacions. Són qualitats necessàries per a l'equilibri de la personalitat: «L'enemic – i cito a sant Ignasi altra vegada, perdoneu-me – observa bé si una ànima és laxa o delicada; si és delicada, procura fer-la delicada fins a l'excés, per tal de poder angoixar-la i confondre-la més després». Tots els excessos són indicatiu d'algun desequilibri, ja sigui l'excés en la racionalitat, ja sigui en l'amabilitat.

6. **Innocuïtat i determinació.** La innocuïtat que ens fa cautes en el judici, capaços d'abstenir-nos d'accions impulsives i precipitades. És la capacitat de treure el millor de nosaltres mateixos, dels altres i de les situacions actuant amb atenció i comprensió. És el fer als altres allò que voldries que et fessin a tu (cfr *Mt* 7,12 e *Lc* 6,31). La determinació és l'obrar amb voluntat decidida, amb visió clara i amb obediència a Déu, i només per la llei suprema de la *salus animarum* (cfr *CIC*, can. 1725).

7. **Caritat i veritat.** Dues virtuts indissolubles de l'existència cristiana: "fer la veritat en la caritat i viure la caritat en la veritat" (cfr *Ef* 4,15). Fins al punt que la caritat sense veritat esdevé ideologia de la bondat destructiva i la veritat sense caritat esdevé la voluntat cega de "jutjar-ho" tot.

8. **Honestedat i maduresa.** L'honestedat és la rectitud, la coherència i l'obrar amb sinceritat absoluta respecte a nosaltres mateixos i a Déu. Qui és honest no obra rectament només sota la mirada del vigilant o del superior; l'honest no té por de ser sorprès, perquè no enganya mai el qui confia en ell. L'honest no és mai

prepotent sobre les persones o sobre les coses que li han estat confiades per administrar, com el «servent dolent» (Mt 24,48). L'honestedat és la base sobre la qual es recolzen totes les altres qualitats. Maduresa és l'esforç trobar l'harmonia entre les nostres capacitats físiques, psíquiques i espirituals. És la meta i l'èxit d'un procés de desenvolupament que no s'acaba mai i que no depèn de l'edat que tinguem.

9. **Respectuositat i humilitat.** La respectuositat és la qualitat de les ànimes nobles i delicades; de les persones que miren de demostrar un respecte autèntic als altres, a la seva feina, als superiors i als subordinats, als documents, al secret i a la privacitat; les persones que saben escoltar atentament i parlar educadament. La humilitat és la virtut dels sants i de les persones plenes de Déu, que com més creix la seva importància més creix en ells la consciència de no ser res i de no poder fer res sense la gràcia de Déu (cfr Gv 15,8).

10. **“Dadivositat”** – tinc el vici dels neologismes – *i atenció.* Com més confiança tenim en Déu i en la seva providència som més generosos d'esperit i som més oberts a donar, sabent que com més es dóna més es rep. En realitat, és inútil obrir totes les Portes Santes de totes les basíliques del món si la porta del nostre cor està tancada a l'amor, si les nostres mans estan tancades per donar, si les nostres cases estan tancades per hostatjar i si les nostres esglésies estan tancades per acollir. L'atenció és tenir cura dels detalls i oferir el millor de nosaltres i no abaixar mai la guàrdia sobre els nostres vicis i mancances. Sant Vicenç de Paul pregava així: “Senyor, ajuda'm adonar-me'n ara: d'aquells que tinc a prop meu, d'aquells que estan preocupats i desorientats, d'aquells que sofreixen sense manifestar-ho, d'aquells que se senten aïllats sense voler-ho”.

11. **Impàvida i promptitud.** Ésser impàvid significa no espantar-se davant les dificultats, com Daniel a la fossa dels lleons, com David davant de Goliat; significa obrar amb audàcia i determinació i sense tebiesa «com un bon soldat» (2 Tm 2,3-4); significa saber donar el primer pas sense demora, com Abraham i com Maria. La promptitud és el saber obrar amb llibertat i agilitat sense inclinació a les coses materials que passen. Diu el salm: «Si augmentàveu les riqueses, no hi poseu el cor» (Sal 61,11). Ésser prompte vol dir estar sempre a punt, sense sobrecarregar-vos mai de coses inútils i tancant-vos en els propis projectes, i sense deixar-se dominar per l'ambició.

12. I finalment **atendibilitat i sobrietat.** Fiable és aquell que sap mantenir els compromisos amb serietat i fiabilitat quan és observat però sobre tot quan es troba sol; és aquell que irradia al voltant seu un sentit de tranquil·litat perquè no traeix mai la confiança que li ha estat donada. La sobrietat – última virtut d'aquesta llista, no per importància – és la capacitat de renunciar al que és superflu i de resistir a la lògica consumista dominant. La sobrietat és prudència, senzillesa, essencialitat, equilibri i moderació. La sobrietat és mirar el món amb els ulls de Déu i amb la mirada dels pobres i amb els pobres. La sobrietat és *un estil de vida* que indica la primacia de l'altre com a principi jeràrquic i expressa l'existència com l'atenció i el servei als altres. Qui és sobri és una persona coherent i essencial en tot, perquè sap reduir, recuperar, reciclar, reparar i viure amb el sentit de la mesura.

Estimats germans,

la misericòrdia no és un sentiment passatger, sinó que és la síntesi de la Bona Notícia, és l'opció de qui vol tenir els sentiments del Cor de Jesús, de qui vol seguir

seriosament el Senyor que ens demana: «Sigueu misericordiosos com el vostre Pare» (Lc 6,36; cfr Mt 5,48). Afirmar el pare Ermes Ronchi: «La Misericòrdia és: escàndol per a la justícia, bogeria per a la intel·ligència, consol per a nosaltres deutors. El deute d'existir, el deute de ser estimats només es paga amb la misericòrdia».

Així doncs, que la misericòrdia guiï els nostres passos, inspire les nostres reformes, il·lumini les nostres decisions. Que sigui la columna vertebral del nostre treball. Que ens ensenyi quan hem d'anar endavant i quan hem de fer passes enrere. Que ens faci llegir la petitesa de les nostres accions en el gran projecte de salvació de Déu i en la majestuositat i en el misteri de la seva obra.

Per ajudar-nos a comprendre això, deixem-nos encantar per la pregària estupenda que comunament és atribuïda al Beat Oscar Arnulfo Romero, però que va ser pronunciada per primera vegada pel Cardenal John Dearden:

*A vegades ens ajuda a fer un pas enrere per veure de lluny.
El Regne no és només més enllà dels nostres esforços, i també més enllà de la nostra visió.
En la nostra vida reeixim a complir només una petita part d'aquella meravellosa empresa que és l'obra de Déu.
Res del que fem és complet.
Això és com dir que el Regne està més enllà de nosaltres mateixos.
Cap afirmació diu tot allò que es pot dir.
Cap pregària expressa completament la fe.
Cap credo porta la perfecció.
Cap visita pastoral porta amb ella totes les solucions.
Cap programa aconsegueix la missió de l'Església en la seva totalitat.
Cap meta o objectiu arriba a la seva plenitud.
Es tracta d'això:
nosaltres plantem llavors que un dia naixeran.
Nosaltres reguem llavors ja plantades, sabent que altres les cuidaran.
Posem les bases de quelcom que es desenvoluparà.
Posem el llevat que multiplicarà les nostres capacitats.
No ho podem fer tot,
però iniciar-ho dóna un sentit d'alliberament.
Ens dóna la força de fer quelcom i de fer-ho bé.
Pot quedar incomplet, però és un inici, el pas d'estar en marxa.
Una oportunitat perquè la gràcia de Déu entri
i faci la resta.
Potser que nosaltres no veiem mai la seva realització,
però aquesta és la diferència entre el cap d'obra i el manobre.
Som manobres, no caps d'obra,
servidors, no messies.
Nosaltres som profetes d'un futur que no ens pertany.*

I amb aquests pensaments, amb aquests sentiments, us desitjo un bon i sant Nadal, i us demano que pregueu per mi. Gràcies.

Traducció: Josep M. Torrents -Catalunya Religió